noje ir sumūryta iš 26,5–27,5x12,5–13x8–8,5 cm plytų, kurios rištos netaisyklingu renesansiniu plytų rišimo būdu. Ji yra apie 80 cm pločio. Atrodytų, kad ši ir po dabartine laiptine rastos sienos buvo pastatytos vėlesnės rekonstrukcijos metu, galbūt tai buvusios rūsio laiptinės pamatai.

Papilio St. 3

During the field evaluation, three test pits (a total of 10 m^2) were excavated. At the excavated locations, geological layers were discovered only in test pit 2, where they were at a depth of 160–170 cm. The cultural layer consisted of fill layers of gravel with sandy loam taken from the castle's S defensive ditch. The foundation of the building at Papilio St. 3 was unearthed in test pit 3; it is older than the upper part of the present building and should be dated to the 16th century. No archaeological finds were discovered, only chips of human ribs having been found in the bottom layer of gravel in test pit 2.

At the site of heating line being repaired, 19.2 m^2 were surveyed. Cultural layers had survived only at the E end of the line where, down to the bottom of the ditch, layers of sand and mixed gravel and sand were discovered under the layers of asphalt and crushed stone. A 1.15 m wide foundation datable to the 16th century was found near the building at Papilio St. 3. This was a continuation of the foundation of the N wall of the building at Papilio St. 3 and had survived after the W part of the Sapiega house had been demolished in 1929. Two masonry walls, perhaps from the basement stairwell, had been built during a later reconstruction on the inside of the N foundation. Few finds were discovered, mostly brick and flat roof tile chips. A diamond-shaped, green glazed floor tile (Fig. 1) was an exceptional find.

KERNAVĖ

Linas Girlevičius

Kriveikiškių gatvė 6

Žvalgomieji, o vėliau detalieji tyrimai sklype Kriveikiškių g. 6 susiję su jame esančio pastato prijungimu prie Kernavės miestelyje įrengtų vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklų. Sklypas Kriveikiškių g. 6 yra Kernavės senojo miesto vietos II (UK 24568) ir Kernavės archeologinės vietovės (UK 37320) teritorijose. Nuoseklūs istoriniai šios miestelio dalies tyrimai nėra atlikti. Manoma, kad Kriveikiškių gatvė yra viena seniausių dabartinėje Kernavėje. Nuo kelio į Vilnių Kernavės dvaro (vėliau vadinto Kriveikiškių palivarku) link vedusi gatvė žymima XIX a. pradžios Kernavės plane, jos trasa vizualiai atrodo nepakitusi ir XX a., ir dabartiniuose miestelio planuose.

Tyrimai, įrengiant naujus vandentiekio ir nuotekų tinklus Kernavėje, pradėti 2011 m. (*ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 389–392). Žvalgomieji tyrimai tada vyko ir Kriveikiškių gatvėje. Joje ištirta dvidešimt 2×2 m dydžio šurfų. Arčiau Vilniaus gatvės tirtuose šurfuose 34–40, 44–48, 54 surastas 15–60 cm storio XVI(?)–XVIII a. kultūrinis sluoksnis. Tada prie sklypo Kriveikiškių g. 6 tirtuose šurfuose 49 ir 50 bei kituose archeologinio sluoksnio neaptikta. 2013 m. vyko tyrimai įrengiant vandentiekio ir nuotekų tinklus, taip pat ir Kriveikiškių gatvėje (*ATL 2013 metais*, V., 2014, p. 303–309).Čia ištirtos šulinių prieduobių vietos (plotai 35, 37–40, 44–48, 54, 91), praplečiant 2011 m. tyrimų vietas ir apimant įvadus iki sklypų. Visuose tirtuose plotuose, ypač teritorijoje arčiau Vilniaus gatvės, rastas kultūrinis sluoksnis, datuojamas nuo XVI a.

Sklypo Kriveikiškių g. 6 V dalis, kurioje atlikti tyrimai, yra apie 1 m iškilusi virš gatvės paviršiaus, prie Kriveikiškių gatvės yra neseniai pastatyta atraminė siena. Galima manyti, kad gatvės atkarpa tarp sklypų 6 ir 3 yra dirbtinai pažeminta naujausiais laikais, todėl šioje jos dalyje archeologinis sluoksnis ankstesnių tyrimų metu nerastas. Sklypo V dalis lygi, pasidengusi velėna. Žvalgomųjų tyrimų metu šurfams numatytos vietos tarp gyvenamojo namo V dalies ir atraminės sienos prie gatvės bei prie R namo dalies, greta tų vietų, kur buvo suprojektuoti inžinerinių tinklų įvadai į pastatą. Šurfas 1 tirtas prie V namo dalies. Po viršutiniais, naujausiais laikais suformuotais sluoksniais 20–80 cm gylyje šurfe tirtas tamsiai pilkos / juodos spalvos žemės sluoksnis su gana gausiais XVI–XX a. datuojamais radiniais. Daugiausia aptikta redukcinėje aplinkoje išdegtų tradicinės miestelių keramikos indų (puodų) šukių. Vidurinėje ir Š šurfo dalyje tirtas pilka smėlinga žeme užpildytas, į smėlio įžemį iki 1,2 m nuo žemės paviršiaus įgilintas objektas 1, kurio užpilde aptikta XV(?)–XVII a. datuojamų archeologinių radinių (žiestos juodosios ir tradicinės miestelių keramikos indų šukių). Šurfas 2 tirtas netoli pastato R fasado, numatytos įrengti nuotekynės trasos vietoje. Čia tirtas iki 50 cm storio apardytas pilkos smėlingos žemės kultūrinis sluoksnis, kuriame aptikta keletas smulkių buitinės keramikos fragmentų. Šurfe atkasta anksčiau, kai vietovė archeologiniu požiūriu nebuvo saugoma, įrengta vietinio vandentiekio trasa. Archeologinis sluoksnis šurfe 2 neaptiktas.

1 pav. Kultūrinis sluoksnis perkasoje 1 iš Š. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. The cultural layer in trench 1, as seen from the N

Detalieji tyrimai vykdyti 6,8 m ilgio, 1 m pločio perkasoje 1. P galu perkasa prijungta prie šurfo 1. Po viršutiniais 20–25 cm storio naujausiaisiais laikais suformuotais sluoksniais perkasoje pasiektas tamsiai pilkos – juodos spalvos žemės archeologinis sluoksnis. Jis 20–50 cm storio, perkasimų, į įžemį įgilintų objektų vietose storesnis. Sluoksnyje aptikta XVI–XIX a. datuojamų radinių, gyvūno kaulas. Daugiausia rasta redukcinėje aplinkoje išdegtų tradicinės miestelių keramikos indų (puodų) šukių, perkasos Š dalyje aptikta XIX a. datuotinos juodosios keramikos šukių. Smėlio įžemyje išryškėjo į jį įgilintų objektų įvairialaikių perkasimų. Jau minėtas objektas 1 tirtas šurfe 1, o perkasoje 1 tirtas siauras jo Š pakraščio ruožas. Perkasos P dalyje fiksuotas į smėlio įžemį iki 70–80 cm nuo žemės paviršiaus įgilintas perkasimas, užpildytas su pilka žeme maišytu smėliu – tai objektas 2. Tiek plane, tiek pjūvyje šis objektas netaisyklingo pavidalo. Galbūt į šią duobę buvo pilamos skystos atmatos. Objekto tiksliau

datuoti (apytikriai XV(?)–XVII a.) nepavyko, nes aptiktos tik kelios smulkios keraminių indų šukės, gyvūno kaulas. Perkasos Š dalyje, smėlio įžemyje, 70 cm gylyje, išryškėjo dideli perkasimai – objektai 3 ir 4 (2 pav.). Jie panašūs – užpildyti pilka žeme, žemyn smigančiais molio, smėlio sluoksniais, o apatinės tirtos jų dalys yra vertikalios. Tai galėtų būti didelių ūkinių duobių dalys ar užpiltų nebenaudojamų šulinių, kurių medinės konstrukcijos sunykusios, liekanos. Abiejų objektų užpilduose rasta medienos liekanų, XIX a. datuojamų radinių. Dėl perkasos sienelės griūties šie objektai nebuvo iki galo ištirti.

Žvalgymai vykdyti 15 m bendro ilgio atkarpoje. Jų metu archeologinio sluoksnio, archeologinių struktūrų ar vertingų archeologinių radinių neaptikta. Tirtas naujausiais laikais suformuotas smėlingas kultūrinis sluoksnis, 25–30 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Įžemyje fiksuota ir iki 90 cm gylio nuo žemės paviršiaus įgilintų perkasimų, duobių fragmentų. Archeologinių radinių jose nerasta. Sprendžiant iš to, kad duobių užpilduose buvo dar nesunykusios medienos dalelių, jie yra vėlyvi, datuotini laikotarpiu, ne ankstesniu nei XX a.

2015 m. sklype Kriveikiškių g. 6 žvalgomieji tyrimai vyko 2 m^2 plote, žvalgymai – 9 m^2 plote, o detalieji tyrimai – 6,8 m^2 plote. Bendras archeologinių tyrimų plotas – 17,8 m^2. Tirtose vietose kultūrinio sluoksnio storis yra nuo 0,25 m iki daugiau nei 1,6 m. Kultūrinis sluoksnis datuojamas XV(?)–XX a. Tyrimų metu aptikti radiniai perduoti KKRM.

Kriveikiškių St. 6

A field evaluation was conducted at a utility line installation site on the plot at Kriveikiškio St. 6 in the town of Kernavė. It was determined that an excavation of the archaeological layer in the W part of the plot should be conducted at the site of foreseen earthwork. The cultural layer, which was from 25 cm to more than 1.6 m thick, dates to the 15th–20th centuries (Figs. 1–2). The sparse finds discovered in the cultural layer illustrate everyday life in one of the most important 13th–14th-century cities in the Lithuanian state during the Modern and Contemporary Periods.

2 pav. Objektai įžemyje perkasoje 1 iš Š. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. The objects in natural soil in trench 1, as seen from the N